

प्रकृति

ग्रामीण समुदायमा प्रकृति संरक्षण
र
कृषि-वन उत्पादन

पृष्ठभूमि

नेपालको उत्तरी हिमाल देखि दक्षिणी तराई बीचको भूभाग जैविक विविधताका हिसाबले निकै सम्पन्न छ जहाँ पाटे बाघ, हात्ती, एक सिंगे गैंडा, घडियाल गोही जस्ता धेरै दुर्लभ र लोपोन्मुख प्रजातिहरू पाईन्छन् । मानव अतिक्रमण र जलवायु परिवर्तनले यस्ता असाधारण जैविक विविधताको संरक्षणमा चुनौती पैदा गर्नुका साथै यस क्षेत्रका वन तथा जलाधार क्षेत्रबाट प्राप्त हुने पारिस्थितिकीय सेवामा पनि ह्रास ल्याइरहेको छ । नेपालमा प्राकृतिक सम्पदाको संरक्षण र जलवायु परिवर्तन तथा अन्य विश्वव्यापी संकट विरुद्ध अनुकुलन क्षमता बढाउन जनचेतना अभिवृद्धि, विकासको वैकल्पिक दृष्टिकोणको निर्माण र जैविक विविधता संरक्षणमा जोड दिन अपरिहार्य देखिन्छ ।

समयावधि

२०७८ भाद्र १६ देखि २०८१ भाद्र १५ सम्म

उद्देश्य तथा उपलब्धि

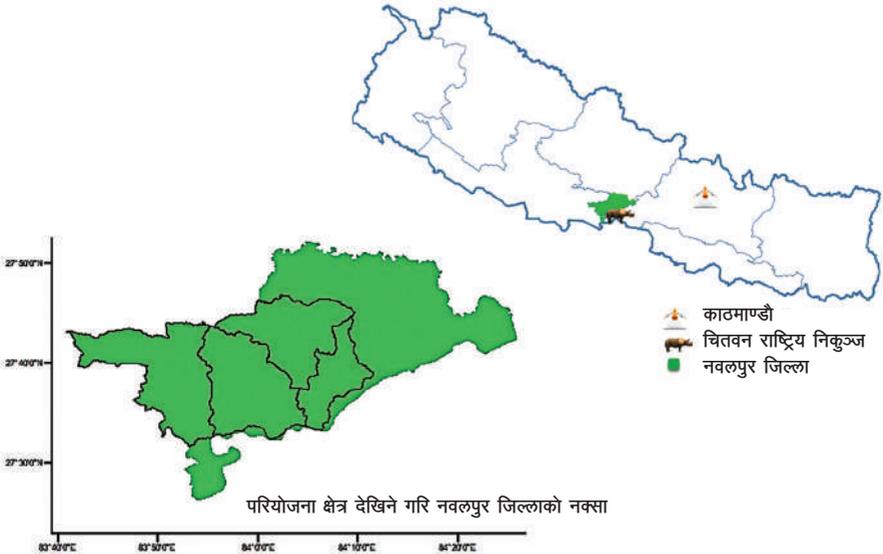
यस परियोजनाले जैविक विविधता संरक्षण र जलवायु परिवर्तन न्यूनीकरण तथा अनुकुलनमा योगदान गर्नुका साथै विकासको वैकल्पिक दृष्टिकोणको पहिचान र ग्रामीण समुदायको जीविकोपार्जन सुधारमा टेवा पुर्याउनेछ । समुदायमा आधारित वन तथा खेती योग्य जमिनको व्यवस्थापन मार्फत जंगली जनावरको वासस्थानको संरक्षण र कार्बन उत्सर्जन न्यूनीकरण गर्नु यस परियोजनाका अपेक्षित प्रतिफल हुन् । विशेषगरी

- ▶ २०,००० हेक्टर वन र १,००० हेक्टर खेतीयोग्य जमिनको असल तथा जिम्मेवार रूपमा व्यवस्थापन गरिने; र थप ३०,००० हेक्टर जमिन प्रोत्साहन र प्रदर्शन प्रभाव मार्फत अप्रत्यक्ष रूपमा लाभान्वित हुने ।
- ▶ ३०,००० मानिसहरू पारिस्थितिक प्रणालीको संरक्षण, अनुकुलन र जीविकोपार्जनबाट लाभान्वित हुने ।
- ▶ ६६५,००० टन कार्बनडाइअक्साईड बराबरको उत्सर्जन न्यूनीकरण वा संचिति हुने ।

क्रियाकलाप तथा प्रतिफल

- ▶ दीगो वन व्यवस्थापनको राष्ट्रिय मापदण्ड (NFSS) मा आधारित सुधारिएको वन व्यवस्थापन अभ्यास: व.उ.स. का २,००० सदस्यहरूलाई दीगो वन व्यवस्थापन सम्बन्धि तालिम प्रदान; ४० सामुदायिक वनको दीगो व्यवस्थापन, डढेलो नियन्त्रण र गैरकाष्ठ वन पैदावारको संकलन समेटिएको वन व्यवस्थापन कार्ययोजना निर्माण; गैरकाष्ठ वन पैदावारको दीगो संकलन पुस्तिका निर्माण ।
- ▶ प्रांगारिक, जलवायु तथा वन्यजन्तुमैत्री खेति प्रविधि अवलम्बन: १,००० कृषकलाई प्रांगारिक तथा वन्यजन्तुमैत्री खेति प्रविधिबारे तालिम प्रदान; ६ प्रकारको औषधीय तथा सुगन्धित वनस्पति (MAPs) को प्रांगारिक खेति; २ वटा प्रांगारिक खेति प्रविधि र दीगो माटो व्यवस्थापन तथा प्रांगारिक मल उत्पादन प्रविधि बारे पुस्तिका निर्माण ।
- ▶ पारिस्थितिकीय सेवाहरू र प्राकृतिक स्रोतहरूको बुद्धिमत्तापूर्ण उपभोगमा आधारित स्थानीय तथा क्षेत्रिय आर्थिक विकास: ६ वटा समुदायमा आधारित उद्यमको विकास तथा सुदृढिकरण; कृषक तथा वन उपभोक्ता समूहलाई बजारको प्रत्यक्ष पहुँच ।
- ▶ सार्वजनिक-निजी-समुदाय गठबन्धन (PPCA) स्थापना तथा ज्ञान सामग्री प्रसारण: सार्वजनिक-निजी-समुदाय-गठबन्धन (PPCA) स्थापना तथा परिचालन; सामुदायिक वन सञ्जाल तथा कृषक संघको निर्माण, विकास तथा सुदृढिकरण; ज्ञान सामग्री विकास तथा प्रसारण ।

यो परियोजना नवलपुर जिल्लाको चारवटा पालिकाहरू: कावासोती नगरपालिका, मध्यविन्दु नगरपालिका, हुप्सेकोट गाउँपालिका र विनयी त्रिवेणी गाउँपालिकामा सञ्चालित छ ।

यो परियोजना जर्मन सरकारको संघीय वातावरण, प्रकृति संरक्षण तथा आणविक सुरक्षा मन्त्रालय (BMU) को तर्फबाट अन्तर्राष्ट्रिय जलवायु पहल (IKI) को सहयोगमा एन्साब नेपाल द्वारा कार्यान्वयन गरिएको हो ।

विस्तृत जानकारीका लागि सम्पर्क

एन्साब नेपाल

८१९/२९ भीमसेनगोला मार्ग, बानेश्वर, काठमाण्डौ, नेपाल

टेलिफोन: ०१-४४९७५४७/४४७८४९२

इमेल: ansab@ansab.org.np

वेब: www.ansab.org.np

[forestpeopleandbiodiversityofnepal](https://www.facebook.com/forestpeopleandbiodiversityofnepal)

[forestpeopleandbiodiversity](https://www.instagram.com/forestpeopleandbiodiversity)